

Foto Nynke Monderman

Ervaringen van vader en dochter Iebe en Ingrid Monderman

Lessen voor beginners: materiaal

In de komende afleveringen van Bijenhouden gaan dochter Ingrid (37) en vader Iebe Monderman (65) hun imkerervaringen met ons delen. Vader Iebe begon in 1979 met z'n eerste volkje en volgde de cursus voor beginnende imkers. Ingrid groeide op tussen Iebes kasten en bijen. Als kind al hielp ze mee met slingeren en het doorprikken van de gaatjes in schoongemaakte raampjes. Zeventien jaar geleden was het haar beurt voor de basiscursus plus haar eerste eigen bijen. Beiden zijn lid en (oud)bestuurslid/penningmeester van NBV-afdeling Driebergen/Doorn. Niets mooiers voor allebei dan samen bijenhouden, maar niet altijd zijn de generaties het over de aanpak helemaal eens.

Afgelopen jaren assisteerden we als praktijkbegeleider bij de basiscursus. De praktijk werd gegeven met onze volken die zijn gehuisvest in de lesbijenstal van de vereniging. Ook bij de theorielessen waren we zoveel mogelijk aanwezig. Zo bleven we op de

hoogte van de zaken die de cursisten geleerd hadden en die ze in de praktijk moesten toepassen.

Materiaal

Tijdens de cursussen komen daarover in het begin steeds weer veel vragen.

De imkerij

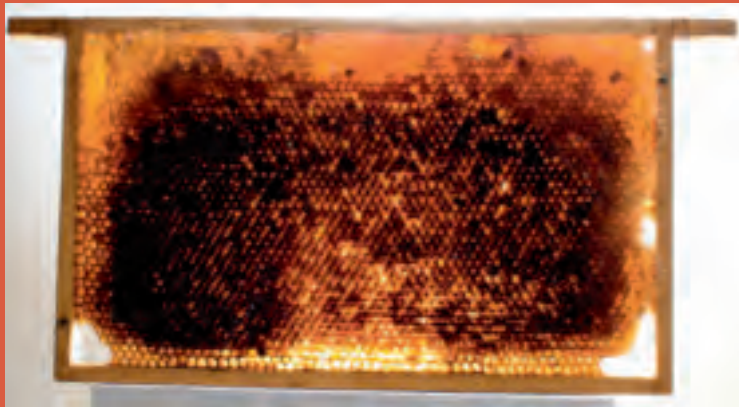
„Einde vorig jaar hadden we 15 volken ingewinterd, om dit jaar door te gaan met zo'n 10 volken. We houden rekening met 2 à 3 volken uitval, en hopelijk kunnen we een paar volken verkopen. Zo kunnen we weer wat materiaal vervangen.”

Eerst de kastkeuze. Wij werken zelf met Spaarkasten gemaakt van watervast garantiemultiplex. Eén kast is van Red Cedar. Hoewel wel iets duurder, is dit lichtere materiaal prettiger werken en hoeft zelfs niet te worden gebeitst. In het verleden hebben we een poos een paar Simplexkasten gehad. Doordat bij het uit en in elkaar zetten van de bakken veel bijen tussen de binnen- en de buitenbak kwamen (en dan vaak omkwamen) zijn we van die kasten afgestapt. Met kunststofkasten hebben we geen ervaring. Via andere imkers begrijpen we dat die lekker licht in gebruik zijn, maar slecht ventileren en schadegevoelig zijn.

In de kasten gebruiken we raampjes zonder zaagspleet (-snede). Een bewuste keus, omdat we hebben gemerkt dat in de zaagspleet gemakkelijk eitjes van de wasmot overleven. In de herfst en winter vernielen de larven die dan uitkomen de raten.

Nieuwe raampjes krijgen bij ons steeds een verticale bedrading. Vooral met gegoten kunststraat wordt er dan tot mooie vlakke raten uitgebouwd. Nadeel kan zijn dat boven- en onderlat iets naar elkaar toe buigen. Afgelopen jaar werd door de cursisten gebruik gemaakt van voorgeponste raampjes die horizontaal werden gedraad. Doordat ze het kunststraat tegen de bodemlat zetten, ontstond op halve hoogte van het raam na plaatsing in het bijenvolk een knik in het kunststraat. Waarschijnlijk werd dit mee veroorzaakt doordat de draden zo nu en dan niet strak genoeg waren gespannen.

De laatste jaren gebruiken we gegoten kunststraat, gemaakt van onze eigen omgesmolten was. Deze was is brosser dan gewalste raat en breekt daardoor makkelijker. Eenmaal in een raam vastgezet blijft het wel mooier vlak.

Tegenwoordig gaat zo'n raam de smelter in. (foto Rob van Veldhuijzen)

Generatieconflict?

Ingrid: „Cursisten vragen van alles, bijvoorbeeld wanneer de raat vervangen moet worden. Kan een raat vele jaren mee of moeten ze aan het eind van het seizoen al worden afgedankt? Het mag duidelijk zijn dat een raat niet oneindig meegaat, maar wanneer is de houdbaarheidsdatum van een raat verlopen? Mijn vader en ik hebben daar jarenlang discussie over gehad. Imkers zijn natuurlijk zuinig. Veel materiaal wordt zelf gemaakt en kasten en raampjes worden bij voorkeur opgelapt. Prima, en kostenbesparend. Ik maak dan ook dankbaar gebruik van mijn vaders expertise. Hij heeft vroeger geleerd dat je raampjes moet vervangen op het moment dat je er niet meer doorheen kunt kijken. Zijn ogen zijn blijkbaar beter dan die van mij. Op het moment dat ik vond dat een raampje verwijderd moest worden, kreeg ik standaard de reactie: „Nou, dat kan nog best een jaartje mee.” Gesteund door de bijenteeltleraar van onze cursussen en de informatie in 'Bijenhouden' is mijn vader inmiddels over de streep en worden onze raampjes hooguit twee jaar gebruikt en soms zelfs al eerder vervangen.”

Gereedschap en kleding

Om te beginnen gebruiken we een dathepijp. Wij vinden het handig omdat je daarmee beide handen vrij hebt om in de volken te werken. Nadeel is dat je hem wel steeds in je mond hebt, wat vervelend kan zijn voor je gebit. Een andere mogelijkheid is een blaasbalgberoker. Hierin kan bijna alles worden gestookt wat maar rook levert. Bijvoorbeeld karton en volgens Kees van Holland vooral ook de stof van Manchester ribbroeken.

Een raampjeslichter en veger zijn ook onontbeerlijk en ten slotte gebruiken wij een stevig plamuurmes om de kastdelen van elkaar los te maken. Last but not least hebben we natuurlijk een bijenkap nodig. Afhankelijk van je middelen kan je kiezen voor een kap of een jack met daaraan vast een kap. Voordeel van het laatste is dat er minder kans is op bijen in je kap. Wij gebruiken handschoenen om te

voorkomen dat onze handen onder de propolis komen en een prettige bijekomstigheid is, dat de steken meestal niet volledig doorkomen. Hoewel wij natuurlijk bijna nooit gestoken worden.

Een goed begin!

In de omgeving van de verenigingsstal staan vrij weinig wilgen en ook geen andere vroege bloeiers. Om de bijen toch een goede start te geven, overwegen we ze in de loop van februari naar de wilgen te brengen. Vorig jaar hebben we de volken in het vroege voorjaar gevoerd met Feedbee-voerdeeg. Volgens het Bijenhuis versterkt dit de volken vroeg in het voorjaar. Waarschijnlijk door het slechte voorjaar in 2012 hebben we toen van een dergelijk effect niets gemerkt.

We kijken uit naar een mooi bijenseizoen in 2013.